

Türkiye’de Üretilen Mısırın Ekonomik Gelişim Seyri[#]

Zeki Bayramoğlu, Merve Bozdemir*

Selçuk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, 42000 Konya, Türkiye

MAKALE BİLGİSİ

[#]Bu makale İç Anadolu Bölgesi 3. Tarım ve Gıda Kongresi’nde özet bildiri metni olarak sunulmuştur.

Araştırma Makalesi

Geliş 13 Temmuz 2018
Kabul 26 Temmuz 2016

Anahtar Kelimeler:

Ekonomik gelişim
Mısır
Mısırın önemi
Türkiye’de mısır üretimi

*Sorumlu Yazar:

E-mail: mervebozdemirkryr@gmail.com

ÖZ

Bu çalışmada dünyada ve Türkiye’de önemli bir gıda ve endüstriyel hammadde kaynağı olan mısırın ekonomik gelişim seyrinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ikincil verilerden derlenen mısırın yetiştirildiği alanı, üretim miktarı, verimliliği, üretim- tüketim dengesi, ithalat-ihracat değerleri, yurtiçi ve yurtdışı fiyatları incelenmiştir. Dünyadaki başlıca mısır üreten ülkeler ile Türkiye’de mısırın gelişim seyri iç ve dış piyasa açısından değerlendirilmiştir. Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de yıllar itibariyle mısırın verimliliği ve üretim alanları artmış, buna bağlı olarak da hem üretim miktarı hem tüketim miktarında artış olduğu görülmüştür. Amerika Birleşik Devletleri (ABD) mısır üretimi ve tüketiminde ilk sırada yer alırken, mısır en çok hayvansal üretimde yem olarak kullanmıştır. İthalat ve ihracat değerleri incelendiğinde ABD iç tüketimini karşılama açısından başarı göstermiş ve iç tüketimini karşılamanın yanı sıra mısırın ihracatında da önemli rol almıştır. Türkiye’de ise 2016/17 üretim yılı içerisinde mısırın yeterlilik derecesi %87,80 olarak belirlenmiş ve yıllar itibariyle yeterlilik oranının arttığı belirlenmiştir. Dünyadaki nüfus artışına bağlı olarak gıda talebinde oluşacak artışlar, alternatif enerji kaynağı arayışları ve mısırın kullanım alanının genişlemesine bağlı olarak gelecek yıllarda mısıra olan talebin artmaya devam etmesi ve dolayısıyla yaratılan ekonomik değerde artması beklenmektedir.

Turkish Journal of Agriculture - Food Science and Technology, 6(8): 1092-1100, 2018

Economic Development Analysis of Maize Production in Turkey

ARTICLE INFO

Research Article

Received 13 July 2018
Accepted 26 July 2018

Keywords:

Economic development
Maize
The importance of maize
Maize production in Turkey

*Corresponding Author:

E-mail: mervebozdemirkryr@gmail.com

ABSTRACT

In this study, it is aimed to investigate the economic development of maize, which is an important source of food and industrial raw materials in the world and in Turkey. For this purpose, values related to the field, production amount, productivity, production-consumption balance, import-export values, domestic and international prices of maize cultivated from secondary data were analysed. Countries that produce and consume maize as the main maize in the world, as well as countries that evaluate maize as a foreign trade issue are compared in terms of the data they have. As a result of the evaluations made in the external markets and the domestic market, the economic development of maize has been revealed. As in the world, Turkey also have increased efficiency and production areas in corn as the amount of production and consequently also been shown to be an increase in the quantity and consumption. While the United States America (USA) ranks first in corn production and consumption, maize is most commonly used in animal production areas. When import and export values were examined, the US was successful in terms of domestic consumption and played an important role in the export of corn as well as domestic consumption. In Turkey, the qualifications of the corn in the 2016/17 production year and determined as 87,80% as of year are determined now adequacy ratio. Depending on the population growth in the world, it is expected that the increase in food demand, the search for alternative energy sources and the breadth of corn use will lead to an increase in demand in the coming years and thus an increase in the economic value created.

Giriş

Tarım; gıda üretiminin gerçekleştirilmesi, ekonomik gelişim süreçlerine farklı kaynaklardan katkı sağlaması açısından stratejik, ekonomik, politik ve kültürel öneme sahip bir sektördür. Aynı zamanda gelişmekte olan ülkelerin ihracat oranlarına bağlı olarak tarım sektörü döviz kaynaklarının oluşturulmasına, gıda maddeleri ithalat oranına yönelik olarak dövizden tasarruf sağlanmasına ve önemli bir istihdam alanının yaratılmasına katkı sağlamaktadır (Kılıçalp ve ark., 2001).

Türkiye sahip olduğu ekolojik ve iklimsel çeşitlilikler sayesinde geniş üretim alanları ve üretim çeşitliliği avantajına sahip ve tarımsal üretimde kendine yeterli bir ülke konumundadır. Türkiye’de tarım sektörü ile ilgili genel bir değerlendirme yapılırsa; sektörün %21 oranında istihdama katkı sağladığı görülmektedir. Ayrıca tarımın gayrisafı milli hâsıla içerisindeki payı %7,5 ve ihracat gelirleri içerisindeki payı yaklaşık %4’tür (TÜİK, 2016). Türkiye’nin sahip olduğu 23,9 milyon hektar tarım arazisi içerisinde %49 ile en büyük üretim payını hububat ürünleri almaktadır. Hububat üretim alanları içerisinde %67’lik pay ile buğday ilk sıradadır. Buğdayı %24 ile arpa, %6 ile mısır ve %1 ile çeltik takip etmektedir (TÜİK, 2016). Mısır en çok üretimi yapılan hububat ürünleri içerisinde üçüncü sırada yer alması nedeniyle önemli bir ekonomik değere sahiptir.

Dünyada ve Türkiye’de yıllar itibariyle tarımsal ürünlerin üretim alanları, üretim miktarları ve verimlilikleri bazı temel gelişmeler ve ülkelerin ekonomik politikalarına bağlı olarak genel itibariyle artmıştır. 1960’lı yıllardan sonra sanayileşmenin de etkisiyle; tarımsal hammaddeye olan talebin ve nüfus artışına bağlı olarak gıda ürünlerine talebin artması sonucunda tarım politikalarının geliştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Bu kapsamda tarım sektöründe; kalifiye işgücü, kimyasal girdi kullanımı ve mekanizasyon kullanımı tarım alanlarında yaygınlaştırılmaya başlanmış, üretim materyallerinin islah edilmesi neticesinde de üretimin verimliliğinde artışlar sağlanmıştır. Tarım sektöründeki bu gelişmeler tüm tarımsal ürünleri etkilemesine rağmen mısır, şeker pancarı, soya ve ayçiçeği gibi endüstriyel kullanım alanlarına sahip ürünler üzerinde daha etkili olmuştur.

Dünya’da ve Türkiye’de mısır üretimi 1970’li yıllardan bu yana önemli derecede artış göstermiştir. 1970’den günümüze mısır ortalama üretim miktarının iki katı kadar üretim değerine sahip olmuştur. Söz konusu artışın Türkiye’de birkaç temel sebebi vardır. İlk olarak 1980’li yıllarda kullanılmaya başlanan hibrit tohumunun üretimde sağladığı verim artışıdır. Daha sonra; talebe bağlı olarak artan üretimde uygulanan yeni teknikler, üretim alanlarındaki artış ve politika değişiklikleri üretim değerinin artmasına katkı sağlamıştır. Türkiye’de özellikle “Güneydoğu Anadolu Projesi” bölgesinde sulanabilir tarım alanlarını arttırmasıyla GAP mısır yetiştiriciliğinde büyük bir üretim potansiyeline sahip olmuştur. Bu dönem içerisinde ayrıca Tarım Bakanlığı tarafından yürütülen II. ürün projesi sayesinde mısır güney bölgelerde de yaygın yetiştirme imkânlarına sahip olmuştur. Tüm bu değişimlerin yanı sıra, dünyadaki nüfus artışı, kullanılabilir tarım alanlarının sınırlı oluşu, endüstriyel üretimin alanlarında tarım sektöründen hammadde tedarikinin gerçekleştirilmesi ve sanayi

sektöründe mısıra olan talebin sürekli artması mısır üretiminin etkinliğini zorunlu kılmaktadır.

1980’li yıllardan itibaren uluslararası piyasalarda rekabetin şiddeti artmıştır. Bu ekonomik gelişim sürecinde uluslararası sermaye transferlerinin büyümesi, iletişim teknolojisinin ivme kazanması ve teknoloji kullanımının yaygınlaşması etkili olmuştur. Küreselleşmenin hız kazanması mevcut pazardaki işletmeler ve ürünleri arasındaki pazar payı mücadelesini artırmıştır. Bu durumda küresel pazarlara en yeni ve en fonksiyonlu ürünleri mümkünse en düşük maliyet ile sunmak önem kazanmıştır (Karadal ve Türk, 2008). Dolayısıyla tarımsal kaynakların etkin kullanımının sağlanması, tarımsal gelirden artış yaratacaktır. Bu gelir artışı de sektörün rekabet gücünü arttırarak ülke ekonomisine doğrudan katkı sağlayacaktır.

Dünyadaki küreselleşme hareketi ve yenilenen rekabet koşulları değerlendirildiğinde; küçük bir teknolojik değişimin dâhi işletmelerde büyük ölçekte katma değer yarattığı görülmektedir. Süreç bu kadar yenilikçi ve hızlı iken sektörlerin uygun teknolojik koşullara dâhil olamaması sonucunda rekabet koşullarının zayıflaması ve üretim verimliliklerinin azalması söz konusu olmaktadır. Bu nedenle tarımsal üretimde kullanılan teknoloji düzeyi etkin üretimin gerçekleştirilmesine imkân sağlayan en önemli girdi bileşenlerinden biridir.

Materyal ve Yöntem

Çalışmada kullanılan ikincil verilerin makro düzeyde olması sebebi ile literatür çalışmalarından faydalanılmıştır. Çalışmanın hazırlanması sırasında konu ile ilgili kitap, dergi, makale gibi çeşitli kurum ve kuruluşlara ait kaynaklar ile kongre ve sempozyum dokümanları incelenmiştir. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Uluslararası Tahıl Konseyi (IGC), Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), üniversiteler, araştırma merkezleri ve diğer konu ile ilgili kişilerin yapmış olduğu çalışmalardan kaynak olarak yararlanılmıştır.

Araştırma Bulguları

Mısır menşei Meksika’ya ait bir hububat ürünüdür ve Meksika’dan kuzeyde Kanada’ya, güneyde Arjantin’e kadar yayılmış bir bitkidir. Bazı kaynaklar mısırın menşeinin Güney Afrika’ya ait olduğunu tahmin etseler de 7.000 yıl öncesine ait en eski mısır kalıntıları Meksika’nın Tehuacan vadisinde bulunmuştur (Benson ve Pearce, 1987). Günümüze kadar yabancı mısır kalıntılarının ulaşılamadığı için mısırın menşei ve tarihçesine ilişkin kesin bilgiler vermek yanlış olacaktır. Ancak tüm arkeolojik çalışmalar sonucunda elde edilen genel bilgilere göre mısırın 8.000 ve 10.000 yıllık bir geçmişi olduğu tahmin edilmektedir. (Jugenheimer, 1958; Berger, 1962; Kün, 1985; Dowswell ve ark., 1996 ve Kırtok, 1998).

Yeni Dünya keşfi yıllarında Amerika bölgesinin çoğu alanında mısır tarımının yapıldığı ve özellikle Meksika’nın yüksek bölgeleri ile Güney ve Orta Amerika

bölgelerinde yaşayan insanların günlük besin ihtiyaçlarının karşılanmasında mısırın önemli bir bitki olduğu bilinmektedir. Amerika'nın keşfedilmesinden sonra bölgeye yerleşmeye başlayan İspanyollar ve İngilizlerin mısır tarımını ve mısırın tüketimini yerli halktan öğrendikleri öngörülmektedir (Jugenheimer, 1958).

Christoph Columbus'un 1493'de mısır bitkisinin İspanya'ya götürmesi ile birlikte mısır ilk defa kıta değiştirilerek Avrupa'ya taşınmıştır. İspanya'ya girişinden birkaç yıl sonra Portekiz, İtalya ve Fransa başta olmak üzere Güneydoğu Avrupa ve Kuzey Afrika'da yayılmaya başlamıştır (Jugenheimer, 1958; Berger, 1962; Dowsnell ve ark., 1996).

Mısırın Türkiye'ye gelişi ise Kuzey Avrupa ülkeleri üzerinden olmuştur ve bu bitkiye mısır adının verilmesinde Mısır ve Suriye ülkeleri ile mısır ticaretinin yapılmasının büyük etkisi olmuştur (Kün, 1985; Kırtok, 1998). Günümüzde Antarktika bölgesi dışında neredeyse dünyanın her yerinde mısır yetiştiriciliği yapılabilmektedir.

Mısır hem gıda maddesi olarak tüketimi hem de endüstriyel üretimdeki talebi nedeniyle dünyada ve Türkiye'de önemli bir tarım ürünüdür ve yaygın olarak tüketimi yapılmaktadır. Mısır bitkisinin doğrudan ve dolaylı olarak üretime dâhil olduğu 4.000 civarında farklı ürünü vardır. Mısırın başlıca kullanım alanları; taze olarak tüketim (haşlama ve közleme), konserve, mısır unu, nişasta, çips, çerez, daneleri ve yeşil bitkisinden üretilen hayvan yemi, yağ, tatlandırıcı, şekerleme, çiklet, çikolata ürünleri, bebek mamaları, salata sosları, yüksek früktozlu mısır şurubu, diş macunu, alkol, etanol (benzin katkı maddesi), temizlik malzemeleri, tekstil ve kozmetik sanayidir (Özcan, 2009). Dünyada ve Türkiye'de üretilen, tüketilen ve ticareti yapılan mısır aşağıdaki veriler ile değerlendirilmiş ve mısırın ekonomik gelişim seyri ikincil veriler ile analiz edilmiştir.

Dünyadaki Mısır Üretim ve Tüketiminin Değerlendirilmesi

Buğdaygiller familyası içerisinde yer alan mısır, tek yıllık bir sıcak iklim hububat bitkisidir. Tropikal ve subtropikal ılıman iklim kuşağında yetiştirilebildiği gibi, dünyanın hemen her yerinde mısır yetiştiriciliği yapılabilmektedir. Dünya'da toplam 1,5 milyar hektar tarım alanının yaklaşık 712 milyon hektarında tahıl ekimi yapılırken, bu alanın 183 milyon hektarında mısır yetiştirilmektedir. Mısırın tahıl ekiliş alanı içindeki payı %25,7'dir (FAO, 2014). Yetiştiriciliğinin kolay ve yaygın olmasının yanı sıra organik madde bakımından zengin ve su tutma kapasitesi yüksek alanlarda yetiştirilen mısırın verimliliği daha yüksektir (Süzer, 2017; Babaoğlu, 2005).

Dünyada üretilen mısır alanları genişlikleri ve verimleri incelendiğinde (Tablo 1) 2015/16 piyasa yılından 2016/17 piyasa yılına kadar geçen sürede 74 milyon ton artış gerçekleşmiş ve son üretim yılında dünyada yaklaşık 1.045 milyon ton mısır üretilmiştir.

2014/15 piyasa yılı içerisinde üretimdeki artışa karşılık 2015/16 piyasa yılında meydana gelen düşüşün nedeni AB'de kuraklık etkisinin görülmesine bağlı olarak verimlerin düşmesidir. Benzer bir durum 2012/13 piyasa yılı içerisinde gerçekleştirilen üretim içinde söz konusu olmuştur. 2010/11 piyasa yılından 2016/17 piyasa yılına kadar geçen süreçte üretimde 210 milyon tonluk artış yaşanmıştır. Ekim alanları incelendiğinde 2010/11 piyasa yılından 2016/17 piyasa yılına kadar geçen süre içerisinde toplam 17 milyon ha artış meydana gelmiştir. Dünya mısır üretimindeki artışın en temel sebeplerinden bir tanesi ekiliş alanlarının genişlemesidir. Özellikle Brezilya ve Arjantin gibi ülkelerde mısır üretimi ve ekiliş alanları devlet teşvikleri ile arttırılmakta ve üretimin sürekliliğini sağlamaya yönelik politikalar uygulanmaktadır.

Mısırın verimlilik değerleri incelendiğinde de geçen 7 yıllık üretim sürecinde ha üzerinde 0,36 ton değerinde artış sağlanmıştır. Verimlilik üzerindeki en büyük etken iklim koşullarıdır. Mevsim koşullarının mısır yetiştiriciliğine uygun hale gelmesinin yanı sıra dünyada yaygınlaşan hibrit tohumu kullanımı da verimlilik artışında pozitif etki yaratmıştır. Üretimde teknoloji kullanımının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, sulama sistemlerinin teknik ve teknolojik açıdan yaygınlaştırılması da mısır bitkisinin verimliliği üzerinde pozitif etki yaratmaktadır.

Mısır üretimi yapan başlıca ülkeler Tablo 2'de incelenmiştir. ABD mısır üreten başlıca ülkeler sıralamasında ilk sırada yer almaktadır. 2016/17 piyasa yılı içerisinde ABD'nin ürettiği mısır miktarı 385 milyon tondur (Dünyadaki toplam mısır üretiminin yaklaşık %36,84'ünü oluşturmaktadır). Son 7 yıllık üretim periyodu incelendiğinde ABD'nin mısır üretimini 69 milyon ton arttırdığı görülmektedir. Etanol üreticilerinin mısıra olan talepleri ABD'de mısır üretiminin artmasında büyük rol oynamıştır. Meydana gelen talep artışı ekim alanlarının genişlemesine de pozitif katkı sağlamıştır.

ABD'den sonra en çok üretim miktarına sahip olan ülke Çin'dir. Geçerli piyasa yılları içerisinde Çin'de 43 milyon tonluk üretim artışı yaşanmasına rağmen son 2 piyasa yılı dikkate alındığında Çin'in üretiminde azalma olduğu görülmüştür. Bu azalışın temel sebebi Çin'de ekim alanları destekleme politikalarının değişmesi nedeniyle üreticinin soya ve pamuk ekim alanlarını arttırmasıdır (Taşdan, 2016).

Tablo 1 Dünyada mısır ekim alanı, üretim ve verimlilik
Table 1 Maize Planting Area, Production and Productivity in the World

Piyasa Yılı	Ekim Alanı (milyon ha)	Üretim (milyon ton)	Verim (ton / ha)
2010/11	166	835	5,03
2011/12	173	887	5,13
2012/13	179	874	4,88
2013/14	182	998	5,48
2014/15	182	1.019	5,60
2015/16	180	971	5,39
2016/17*	183	1.045	5,71

Kaynak: IGC,2017. (*) Tahmin

Tablo 2 Dünya ve başlıca ülkelerin mısır üretimi (milyon ton)

Table 2 Maize Production of the World and Major Countries (million tons)

Ülkeler / Piyasa Yılı	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17*
ABD	316	313	273	351	361	346	385
Çin	177	193	206	218	216	255	220
Brezilya	57	73	82	80	85	67	85
AB Ülkeleri	58	68	58	64	76	58	60
Meksika	21	19	22	23	25	26	25
Arjantin	24	21	32	33	34	40	42
Ukrayna	12	23	21	31	28	23	28
Hindistan	22	22	22	24	24	22	25
Türkiye	4,3	4,2	4,6	5,9	6	6,4	6,4
Diğer	144	152	155	167	163	159	169
Dünya	835	888	876	9977	1.018	1.002	1.045

Kaynak: IGC, 2017; FAO, 2017, (*) Tahmin

Tablo 3. Dünya ve başlıca ülkelerin mısır ekim alanları (milyon ha)*

Table 3 Maize Planting Area of the World and Major Countries (million ha)

Ülkeler / Piyasa Yılı	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17*
ABD	33,00	33,90	35,40	35,40	33,60	32,70	35,10
Çin	33,50	33,50	35,00	36,30	37,10	38,10	36,80
Brezilya	13,80	15,20	15,80	15,70	15,70	15,90	16,70
AB Ülkeleri	8,30	9,30	9,60	9,80	9,60	9,30	9,10
Meksika	7,10	6,10	6,90	7,10	7,30	7,20	7,10
Arjantin	3,70	3,70	4,90	4,80	4,60	5,40	5,80
Ukrayna	2,60	3,50	4,40	4,80	4,60	4,10	4,30
Endonezya	2,90	3,10	3,10	3,10	3,10	3,50	3,50
Türkiye	0,60	0,60	0,60	0,70	0,70	0,70	0,60
Diğer	60,30	60,40	60,30	64,20	65,20	63,40	64,20
Dünya	165,80	172,90	178,70	181,90	181,50	180,30	183,20

Kaynak: IGC, 2017; FAO, 2017, (*) Tahmin

Tablo 4 Dünya ve başlıca ülkelerin mısır verimi (ton / ha)

Table 4 Maize in the World and Major Countries (tons / ha)

Ülkeler / Piyasa Yılı	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17*
ABD	9,60	9,20	7,70	9,90	10,70	10,60	11,00
Çin	5,50	5,80	5,90	6,00	5,80	5,90	6,00
AB Ülkeleri	7,00	7,30	6,00	6,50	7,90	6,30	6,60
Kazakistan	4,80	5,00	5,20	5,30	5,30	5,30	5,40
Kanada	9,80	8,90	9,20	9,60	9,40	10,30	9,30
Mısır	7,70	7,90	7,70	8,10	8,10	8,00	8,00
Arjantin	7,30	7,10	7,40	8,90	9,00	9,30	10,30
Türkiye	7,30	7,10	7,40	8,90	9,00	9,30	10,30
Meksika	3,00	3,10	3,10	3,20	3,50	3,60	3,50
Dünya	5,00	5,10	4,90	5,50	5,60	5,40	5,70

Kaynak: IGC, 2017; FAO, 2017, (*) Tahmin

Tablo 3’de mısır ekim alanlarına sahip başlıca üretici ülkeler incelenmiştir. Dünyada üretilen mısırın en geniş ekim alanlarına sahip olduğu ülke Çin’dir. 2016/17 piyasa yılı içerisinde Çin’de 36,80 milyon ha’da mısır ekilmiştir. Çin’i 35,10 milyon ha ile ABD takip etmektedir. Dünya ortalamasında son 7 yıllık üretim süreci dikkate alındığında mısır ekim alanlarında artış yaşandığı gözlemlenmektedir.

2010/11 piyasa yılından 2016/17 piyasa yılına kadar geçen süreçte ekim alanlarında yaklaşık 17,40 milyon ha’lık artış yaşanmıştır. Ekim alanlarında değişiklikler; dünya piyasasında meydana gelen gelişmelerin dışında, üretici ülkelerin sosyo-ekonomik imkânlarına, nüfus hareketliğindeki değişimlere ve kırsal kalkınma destekleme politikalarına bağlı olarak da değişiklik

göstermektedir (Hububat Raporu, 2016).

Tablo 4’de başlıca mısır üreticisi ülkelerin verimleri incelenmiştir. 2016/17 piyasa yılında dünya mısır verimliliği ha’da 5,70 tondur. ABD mısır üretiminde en yüksek verimliliğe sahip ülkedir. ABD’nin üretimde sağladığı yüksek verimlilik; öncelikle iklim koşullarına bağlı olsa dâhi, toplulaştırılmış tarım arazilerinde üretim yapılması, mekanizasyon düzeyinin yüksek olması ve hibrit tohumu kullanımına bağlı olarak artmıştır.

ABD’den sonra verimliliğin en yüksek olduğu ülkeler Türkiye ve Arjantin’dir. Çin üretim ve tüketim sıralamasındaki başarısını verimlilikte kaybetmiştir. Çin dünya ortalaması üzerinde verimliliğe sahip olmasına rağmen ABD’ne göre ha’da yaklaşık 5,00 ton değer kaybetmiştir.

Tablo 5’de mısır tüketimi gerçekleştiren başlıca ülkeler yer almaktadır. Mısırın sanayide ve alternatif enerji kaynağı olarak kullanılıyor olmasına bağlı olarak küresel arzda artış yaşanmış ve bu artış tüketim artışını da pozitif yönde etkilemiştir. Ayrıca mısır üretiminin yaygın olması nedeni ile ürüne ulaşımında problem yaşanmaması ve fiyatının düşük olması da mısırın popülaritesini arttırmıştır.

Dünyada mısır tüketim miktarı 2010/11 piyasa yılından 2016/17 piyasa yılına kadar geçen süre içerisinde yaklaşık 179 milyon ton düzeyinde artış göstermiştir. 2010 piyasa yılında 849 milyon ton olan mısır tüketimi 2016/17 piyasa yılı içerisinde tahminen 1.028 milyon ton miktarında tüketilecektir.

2016/17 piyasa yılı içinde dünyadaki mısır tüketiminin yaklaşık %31’ini ABD gerçekleştirmektedir. ABD’ni Çin, AB Ülkeleri, Brezilya, Meksika, Hindistan, Japonya ve

diğer ülkeler takip etmektedir. Aynı yıl içinde dünyada tüketilen toplam 1.028 milyon tonluk mısırın içerisinde Türkiye’nin payı yaklaşık %0,80’dir.

Tablo 6’de dünyada mısır tüketiminin kullanım alanlarına göre miktarı belirlenmiştir. 2016/17 piyasa yılı referans alındığında en çok mısır tüketilen alanın yem sektörü olduğu görülmektedir.

Dünyada tüketilen 1.028 milyon ton mısırın 598 milyon tonu yem sektöründe, 275 milyon tonu sanayide, 113 milyon tonu gıda sektöründe ve kalan 42 milyon tonu diğer alanlarda kullanılmıştır. Besin değerinin yüksek olması nedeniyle hayvansal üretimde verimin artırılmasına yönelik olarak mısır bitkisi sıklıkla tercih edilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde ise mısırın besleyicilik yönünden önemi gıda sektöründe ortaya çıkmaktadır.

Tablo 5 Dünya ve başlıca ülkelerin mısır tüketimi (milyon ton)

Table 5 Maize Consumption of World and Major Countries (million tons)

Ülkeler / Piyasa Yılı	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17*
ABD	284,60	277,90	263,00	292,90	301,80	298,90	314,00
Çin	174,70	192,90	200,10	202,40	208,60	217,10	225,10
Brezilya	48,90	51,00	53,70	54,60	56,10	56,00	59,10
AB Ülkeleri	64,10	68,60	67,30	76,30	80,90	70,70	71,50
Meksika	29,40	29,30	26,80	31,70	34,80	37,70	38,10
Arjantin	6,80	5,60	12,20	13,60	15,10	16,00	16,50
Japonya	15,70	14,90	14,50	15,20	14,90	15,80	14,90
Hindistan	18,20	17,20	17,30	19,70	22,50	22,80	23,60
Türkiye	4,60	5,00	6,00	6,50	7,90	7,80	7,90
Diğer	202,30	220,50	210,60	237,40	251,10	227,00	257,40
Dünya	849,30	882,90	871,50	950,30	993,70	969,80	1.028,10

Kaynak: IGC, 2017; FAO, 2017, () Tahmin

Tablo 6 Kullanım alanlarına göre dünya mısır tüketimi (milyon ton)

Table 6 Maize Consumption by Usage Areas in the World (million tons)

Kullanım / Piyasa Yılı	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17*
Gıda	104	108	108	111	114	110	113
Sanayi	243	250	250	258	265	267	275
Yem	472	492	492	543	576	565	598
Diğer	30	33	33	38	39	28	42
Toplam	849	883	883	950	994	970	1.028

Kaynak: IGC, 2017, (*) Tahmin

Tablo 7 Dünyadaki mısır durumu (milyon ton)

Table 7 Maize Status in the World (million tons)

Piyasa Yılı	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17*
Üretim	835	887	874	998	1.019	971	1.045
Tüketim	849	883	872	950	994	970	1.028
İhracat	94	99	100	122	125	136	135
Stok	127	131	134	182	207	208	225

Kaynak: IGC, 2017, (*) Tahmin

Tüm diğer yıllar içerisinde de yem sektörü en yüksek paya sahip olmuştur. Mısırın kullanıldığı tüm alanlarda talepte artış meydana gelmiştir. Sanayi sektöründeki gelişmeler, hazır gıdalara olan taleplerin artması, dünyadaki hayvan varlığındaki artışların yem sektörüne talep oluşturması ve mısırın alternatif enerji kaynağı olarak kullanılabilirliği tüm bu alanlarda mısıra olan talebi de doğrudan arttırmıştır.

Tablo 7’de dünyadaki mısır tüketim miktarı incelenmiştir. Gelişmekte olan ülkelerde buğday ve pirinçten sonra tüketimi en fazla olan hububat mısırdır. Özellikle Sahra altı Afrika ve Latin Amerika’da nüfusun neredeyse yarısı mısırı tüketmekte, dünya çapında da yaklaşık 900 milyon insan besin maddesi olarak mısırı doğrudan talep etmektedir. Ayrıca mısır tüm dünyada hayvan yemi olarak da en çok tercih edilen tahıl ürünlerinden bir tanesidir (Anonim, 2017b).

2010/11 piyasa yılından 2016/17 piyasa yılına kadar geçen zamanda mısırın tüketim miktarı 179 milyon ton artmıştır. Tüketimdeki artışa paralel olarak stoklarda da artış meydana gelmiştir. Gelişmiş ülkelerde daha çok hayvansal besin maddesi olarak mısırın talep, refah seviyesinde oluşan artışla doğru orantılı olarak hayvansal gıdalara olan talebin artmasıyla birlikte artmaktadır. Bu kullanım alanı stoklardaki mısır miktarında da artışa neden olmaktadır.

Dünyadaki Mısır Ticaretinin Değerlendirilmesi

Dünyadaki mısır üretiminin yaklaşık 125-140 milyon tonu, uluslararası ticarete konu olmaktadır. Tablo 8’de mısır üretimi gerçekleştiren başlıca ülkelerin ithalat değerleri gösterilmiştir. Küresel değerler bazında ithalat incelendiğinde mısır ithalat miktarının artış eğiliminde olduğu görülmektedir. 2015/16 piyasa yılından 2016/17 piyasa yılına geçiş sürecinde mısır üretiminde artış olmasına rağmen mısır ithalatında azalış olmasının sebebi; dünyada mısır tüketiminin artmış olması (Tablo 5) ve ülkelerin iç tüketime yönelmesidir.

2016/17 piyasa yılı baz alındığında ithalat yapan başlıca ülkeler sıralamasında en büyük pay Japonya’ya aittir. IGC verilerine göre, 2014/15 sezonunda 14,70 milyon ton mısır ithal eden Japonya’nın, 2016/17 yılında ise 15,40 milyon ton mısır ithalatı gerçekleştireceği tahmin edilmektedir. İkinci sırada yer alan Meksika ise 2015/16 sezonunda 13,80 milyon ton mısır ithalatı gerçekleştirilmiş ve Meksika’nın 2016/17 sezonunda ise 14,20 milyon ton mısır ithalat gerçekleştirmesi beklenmektedir. Bu ülkeler mısırın büyük ölçüde ABD’den ithal etmektedirler. Ayrıca Japonya ve Güney Kore üretim miktarını arttıran Ukrayna içinde pazar konumundadır. Türkiye ise ithal ettiği mısırın Rusya başta olmak üzere Ukrayna ve AB Ülkelerinden karşılamaktadır (Hububat Raporu, 2016).

Tablo 9’da mısır ihracatı yapan başlıca ülkeler ve ihracat değerleri verilmiştir. Dünyada mısır ihracatı yapan ülkeler sıralamasında ABD ilk sırada yer almaktadır. En çok mısır ihracatı yapan ABD, Arjantin, Brezilya ve Ukrayna dünyadaki toplam mısır ihracatının %85’ini gerçekleştirmektedirler.

2010/11 piyasa yılından 2016/17 piyasa yılına kadar geçen sürede dünyadaki ihracat miktarı yaklaşık 40,90 milyon ton artış göstermiştir. Buna karşılık 2015/16 piyasa yılından 2016/17 piyasa yılına kadar geçen sürede mısırın ihracatında küçük bir azalma söz konusu olmuştur. Sezon içerisinde ihracat miktarında düşüş meydana gelse de ihracata konu olan mısır miktarında kısıtlamalar olmaması nedeni ile dünya ticareti %7 oranında artmıştır (Hububat Raporu, 2016). Aynı piyasa yılı içerisinde mısır üretim artışının tüm ülkeler için söz konusu olmaması mısır ihracat miktarında düşüşe neden olmuştur.

Tablo 10’da başlıca ülkelerin mısır stoklarındaki kapanışlar verilmiştir. 2010/11 piyasa yılından 2016/17 piyasa yılına kadar geçen süreçte açılış stokları düzenli bir artış göstermiştir. En yüksek artış seviyesini ise 2013/14 piyasa yılı içerisinde yakalamıştır. 2016/17 piyasa yılı incelendiğinde en çok stoka sahip olan ülkenin Çin olduğu görülmektedir. Çin’in sahip olduğu 106 milyon tonluk stok dünya stok varlığının yaklaşık %47’sini oluşturmaktadır. Çin’den sonra en yüksek stok miktarı 60 milyon ton ile ABD’ye aittir.

Tablo 11’de dünya mısır fiyatları gösterilmiştir. 2010/11 piyasa yılından 2014/15 piyasa yılına kadar geçen süreçte ABD mısır fiyatlarında düzenli artış söz konusu iken, 2014/15 piyasa yılından sonra fiyatlar azalış seyrine geçmiştir. Bu tarihten sonra geniş ekim alanlarında yüksek verimle üretilen mısırın bol miktarda piyasada bulunması ve yemlik sektöründe buğdayın alternatif olarak kullanılmaya başlaması mısır fiyatlarını negatif yönde etkilemiştir.

Tablo 8 Dünya ve Başlıca Ülkelerin Mısır İthalatı (milyon ton)

Table 8 Maize Imported of World and Major Countries (million tons)

Ülkeler / Piyasa Yılı	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17*
Japonya	15,70	14,50	14,50	15,20	14,20	14,70	15,40
Meksika	7,80	11,60	5,60	9,80	10,80	13,80	14,20
Güney Kore	7,50	7,20	8,20	9,20	10,10	9,60	9,80
Mısır	5,90	6,70	6,70	7,70	7,70	8,50	8,80
AB Ülkeleri	7,90	5,80	10,80	15,70	8,90	13,70	11,70
Türkiye	0,40	0,70	1,70	1,30	2,10	1,30	1,30
Diğer	48,80	52,80	53,20	62,80	71,20	74,20	73,90
Dünya	94,00	99,30	99,80	121,70	125,00	135,80	135,10

Kaynak: IGC, 2017. (*) Tahmin

Tablo 9 Dünya ve başlıca ülkelerin mısır ihracatı (milyon ton)

Table 9 Maize Exported of World and Major Countries (million tons)

Ülkeler / Piyasa Yılı	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17*
ABD	48,00	42,70	20,00	42,80	47,20	45,80	56,20
Arjantin	15,70	16,10	21,60	12,00	19,80	18,60	23,80
Brezilya	11,50	8,50	26,40	23,50	20,60	35,90	16,30
Ukrayna	5,10	13,60	13,60	19,90	18,20	17,30	18,70
Diğer	13,80	18,40	18,10	23,50	19,20	18,10	20,00
Dünya	94,10	99,30	99,70	121,70	125,00	135,70	135,00

Kaynak: IGC, 2017. (*) Tahmin

Tablo 10 Dünya ve başlıca ülkelerin kapanış mısır stokları (milyon ton)

Table 10 Closed Maize Stocks of World and Major Countries (million tons)

Ülkeler / Piyasa Yılı	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17*
ABD	29,00	25,00	21,00	31,00	44,00	44,00	60,00
Çin	54,00	59,00	67,00	86,00	98,00	109,00	106,00
AB Ülkeleri	6,00	7,00	5,00	7,00	7,00	7,00	5,00
Meksika	1,00	1,00	1,00	3,00	4,00	5,00	4,00
Güney Afrika	1,00	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Brezilya	7,00	5,00	9,00	14,00	8,00	6,00	8,00
Diğer	30,00	33,00	31,00	39,00	43,00	36,00	41,00
Dünya	127,00	131,00	134,00	182,00	207,00	208,00	225,00

Kaynak: IGC, 2017. (*) Tahmin

Tablo 11 Dünya mısır fiyatları (FOB \$ / ton)

Table 11 Maize Prices in the World (FOB \$ / tons)

DMF	ABD 3YC Gulf	Arjantin Up River	Karadeniz*
2010/11	195	197	-
2011/12	293	288	264
2012/13	300	270	280
2013/14	266	244	245
2014/15	206	200	208
2015/16	176	169	175
2016/17*	168	176	178

DMF: Dünya Mısır Fiyatları (FOB \$ / ton), Kaynak: IGC, 2017. *Karadeniz fiyatları APK'dan alınmıştır.

Tablo 12 Türkiye'de mısır ekim alanı, üretim ve verim

Table 12 Maize Planting Area, Production and Productivity in Turkey

Piyasa Yılı	Ekim Alanı (bin ha)	Üretim (bin ton)	Verim (ton / ha)
1960/61	695	1.090	1,57
1965/66	650	940	1,45
1970/71	648	1.040	1,60
1975/76	600	1.200	2,00
1980/81	583	1.240	2,13
1985/86	567	1.900	3,35
1990/91	515	2.100	4,08
1995/96	515	1.900	3,69
2000/01	555	2.300	4,14
2005/06	600	4.200	7,00
2010/11	594	4.310	7,26
2011/12	589	4.200	7,13
2012/13	623	4.600	7,38
2013/14	660	5.900	8,94
2014/15	659	5.950	9,03
2015/16	688	6.400	9,30
2016/17	680	6.400	9,41

Kaynak: TÜİK, 2016.

Türkiye'deki Mısır Varlığının Değerlendirilmesi

Türkiye'de mısır üretimi 1950'li yıllardan itibaren ağırlıklı olarak Karadeniz ve Marmara bölgesinde yapılırken 1960'lı yıllardan itibaren sanayinin gelişmesi ile mısırın üretimi Türkiye'de yaygınlaşarak Akdeniz ve Ege Bölgelerinde de üretimi hız kazanmıştır. Sulama olanaklarının gelişmesi ile Güneydoğu Anadolu ve İç Anadolu Bölgelerinde de üretimi yaygınlaşan mısır Türkiye'nin çoğu bölgesinde yetiştirilmeye başladı (Mısır Raporu, 2016).

Tablo 12'de Türkiye'nin mısır ekim alanları, üretim miktarı ve verimlilikleri gösterilmiştir. 1960/61 piyasa yılı içerisinde 695 bin ha üzerinde gerçekleştirilen 1.090 bin ton üretimin ha üzerindeki verimliliği 1,57 tondur. Geçen süreçte Türkiye'de mekanizasyon kullanımının yaygınlaşması, sulama olanaklarının oluşturulması, devlet

tarafından girdilerin kullanımına yönelik destekleme politikalarının uygulanması ve üretimde hibrit tohum kullanımının başlaması mısır ekim alanlarını, üretim miktarını ve verimliliği artırmıştır.

2016/17 piyasa yılı içerisinde mısır ekim alanı 680 bin ha, mısır üretim miktarı 6.400 bin ton ve verimlilik ha üzerinde 9,41 ton olmuştur. Mısırın yüksek verimliliği yetiştiricilikte tercih edilen ürünlerden biri olmasına katkı sağlamıştır. Ayrıca mısırın kullanım alanlarının geniş olması da üretimini cazip hale getirmiştir.

Tablo 13'de Türkiye mısır tüketim alanları ve yeterlilik durumu verilmiştir. Son yıllarda mısır ağırlıklı olarak yem ve gıda sektöründe kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra mısır biyoyakıt da dâhil olmak üzere sanayi ve endüstride de geniş kullanım alanına sahiptir.

Türkiye’de sınırlı mera alanlarının varlığına karşılık artan modern hayvancılık tesisleri nedeniyle yem sektöründe talep artışı yaşanmaktadır. Dolayısıyla mısıra olan talepte gün geçtikçe artmaktadır. Yem sektörünün ardından gıda sektörü de mısır talebinin yüksek olduğu alanlardan bir tanesidir. Gıda amaçlı mısır kullanımı; NBS (nişasta bazlı şeker) üretimi, mısır özü yağı ve doğrudan tüketimdir (Taşdan, 2016).

Hammadde ve Şeker Fiyatları Yönetmeliği’nde 16.05.2009 tarihinde yapılan değişiklikle yurt içine arz edilecek olan NBS üretiminde yerli mısır kullanılması şartı da yurt içi mısır talebinin artmasına katkı sağlamıştır (Hububat Raporu, 2016).

Mısırın bir diğer kullanım alanı biyoetanol üretimine yönelik endüstriyel kullanımdır. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından 27 Eylül 2011’de çıkartılan yönetmeliğe göre benzinde 2013’de %2’den başlamak üzere, 2015 de dâhil olmak üzere her yıl %1 artışlı biyoetanol karışımı bulunması ve bunun da yurtiçi kaynaklı olması zorunluluğunun getirilmesi, mısırın endüstriyel kullanımını doğrudan etkilemiş ve mısır için yeni bir pazar alanı yaratmıştır (Taşdan, 2016).

Türkiye’deki mısır tüketiminde meydana gelen kayıplar Tablo 13’de incelenmiştir. Mısırın yemlik olarak kullanımının artması yaşanan kayıpları da paralel olarak artırmıştır. Kayıp miktarları incelendiğinde yıllar

itibariyle yem kullanımı ve kayıplar arasında ortalama %3’lük bir oran olduğu görülmektedir.

Tablo 14’de Türkiye’de gerçekleştirilen mısır ithalat ve ihracat değerleri verilmiştir. TÜİK 2016/17 piyasa yılı içerisinde elde edilen ithalat ve ihracat değerlerinde azalış olmasına rağmen 2010/11 piyasa yılına göre mısır miktarının dış ticaretinde artış olduğu görülmüştür. Gelişen imalat sanayi ile doğru orantılı olarak mamul madde ihtiyacının da artması sonucunda hammadde talebi artmıştır. İthalat miktarının ihracat miktarından fazla olması Türkiye’nin iç tüketimi karşılama açısından yetersiz kaldığını göstermektedir. Buna karşılık 2016/17 piyasa yılı tahminine göre ithalat miktarında meydana gelen azalmanın sebebi son üretim yılında ürün miktarının ve verimin artmasıdır. Türkiye’de iç tüketimin karşılanmasında yeterliliğin 2016/17 piyasa yılı içerisinde %87,80 oranında belirlenmesi ithalat oranındaki azalmanın sebeplerinden bir tanesidir (Tablo 13).

Tablo 15’de Türkiye mısır piyasası ton fiyatları ve ÜFE artış oranlarının yıllık değişimi verilmiştir. 2010/11 piyasa yılı içerisinde TMO alım fiyatı 1 ton için 490 TL iken, 2016/17 piyasa yılına gelindiğinde 1 ton mısırın fiyatı 740 TL olmuştur. Bu piyasa yılları içerisinde 1 ton mısırın fiyatı 250 TL değerinde değişime uğramıştır. Mısır ÜFE artış oranı Türkiye’deki enflasyon oranına paralel olarak artış göstermiştir.

Tablo 13 Türkiye’de mısır tüketim alanları ve yeterlilik durumu (Ton)

Table 13 Maize Consumption Areas and Competence Status in Turkey

Piyasa Yılı	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17*
Yurtiçi Toplam Kullanım	5.253.425	5.168.648	5.757.400	6.649.887	6.649.887	5.912.901	7.074.330
Gıdada Kullanımı	1.263.167	1.217.379	1.439.853	1.160.000	1.339.879	1.028.404	1.571.029
Tohumluk Kullanımı	14.850	14.725	15.565	16.500	16.466	17.204	17.000
Yemlik Kullanımı	3.745.907	3.650.304	3.997.952	5.086.000	5.125.000	4.656.000	5.276.000
Endüstride Kullanımı	104.080	164.020	170.170	215.697	180.417	25.053	23.216
Kayıplar	125.421	122.220	133.860	171.690	173.145	186.240	186.240
Stok Değişimi	-899.581	-557.426	-36.717	-258.593	450.948	294.994	-169.205
Kişi başı Tüketim	17,10	16,30	19,00	15,10	17,20	13,01	20,00
Yeterlilik Derecesi (%)	79,60	79,70	77,50	86,10	84,40	105,00	87,80

Kaynak: TÜİK, 2017.

Tablo 14 Türkiye’nin mısır ithalat ve ihracat miktarı

Table 14 Maize Import and Export Quantity in Turkey

Piyasa Yılı	İthalat Miktar (ton)	İhracat Miktar (ton)
2010/11	452.362	10.649
2011/12	381.293	13.945
2012/13	807.480	20.359
2013/14	1.548.133	210.927
2014/15	1.423.595	64.618
2015/16	1.487.005	75.185
2016/17	534.791	44.136

Kaynak: TÜİK, 2017.

Tablo 15 Türkiye Mısır Fiyatları

Table 15 Maize Prices in Turkey

Piyasa Yılı	TMO Alım Fiyatı (TL/ton)	ÜFE Artış Oranı (%)*
2010/11	490	9,00
2011/12	540	11,00
2012/13	595	4,60
2013/14	640	6,40
2014/15	680	9,90
2015/16	725	6,20
2016/17	740	4,00

Kaynak: TÜİK, 2017; TMO, 2017. *ÜFE Artış Oranları yıllık değişim oranlarıdır.

Sonuç

Dünyada ve Türkiye’de mısır hem gıda hem de sanayi sektöründe kullanılması açısından oldukça önemli bir tarım ürünüdür. 1950’li yıllardan günümüze mısırın üretim alanları, üretim miktarı ve verimliliğinde oluşan artışlar hem iç tüketimde gıda ve sanayi sektörü için alternatif oluşturmakta hem de mısırın genişleyen kullanım alanlarına karşın ürünün diğer ülkelerden ithal edilen mısırın oranında azalma sağlamaktadır.

Mısır artan dünya nüfusunun gıda ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik önemli gıda ürünlerinden biridir. Dünyada ve Türkiye’de nüfustaki hızlı artış ve kişi başına tahıl tüketim miktarının yüksek olması tarım ürünlerinde sürekliliği ve verimliliği zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle kullanılan girdilerin etkinliğinin sağlanması, yetiştiriciliği yapılan ürünün kalitesine göre piyasa koşullarının belirlenmesi ekonomik açıdan kaçınılmaz olmaktadır.

İklim koşullarına göre yetiştiricilik prensipleri değişen ve çok çeşitli bir tarımsal ürün olan mısır, dış ticarete konu olması bakımından da önemlidir. En çok ithalat ihracat değerine sahip olan hububat türlerinden biri olan mısır milli gelire katkı sağlar ve üreticilerin fiyatlar aracılığıyla üretim düzeyinin ve gelirlerinin belirlenmesine katkıda bulunur.

Türkiye mısır ticaretinde dalgalanmalar görülse de ihracatta pozitif yönlü bir artış gözlemlenmektedir. Yem piyasasında mısıra olan talep, Ortadoğu ülkelerinden özellikle Libya ve İsrail gibi ülkelere yapılan mısır yağı ihracatı, tohumluk mısır ve mısır türevi ürünlerin ihracatı mısır ticaretinin gelişimine katkı sağlamaktadır.

Türkiye’nin bölgesel ticaret avantajını kullanması dış ticaretin gelişmesine ve ihracat oranlarındaki artışa katkı sağlamaktadır. Bu faktörler göz önüne alındığında mısır ve mısır türevi ürünler üreten sanayi kollarına destek ve teşviklerin artırılmasına yönelik politikaların uygulanması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca dış ticaret üzerinde önemli etkileri olan gümrük vergileri ile ilgilide düzenlemelerde yapılmalıdır. Gümrük vergilerinin düşürülmesi mısır ithalatını arttırmakta, iç piyasada rekabet eden üreticinin ürününü daha pahalı fiyatlardan piyasaya sunmasına neden olmaktadır. Bu da yerli üretim mısır için avantajdan çok dezavantaj oluşturabilmektedir. Mısır ithalatı yapılırken iç piyasada olumsuz etki yaratacak uygulamalardan uzak durulması gerekmektedir.

Uluslararası ve ulusal düzeyde mısır fiyatları incelendiğinde yerli üretim olmasına rağmen mısır fiyatlarının iç piyasalarda yüksek olduğu görülmektedir. Yetiştiricilik sürecinde üreticiye sağlanacak, girdi, işgücü ve pazarlama destekleri ile iç piyasalarda ürün fiyatlarının düşürülmesine katkı sağlanacağı öngörülmektedir.

Tüm elde edilen veriler sonucunda mısır piyasasına yönelik olarak şunları söylemek mümkündür; mısır doğrudan tüketimi ve sanayi sektörüne hammadde kullanılması açısından büyük öneme sahiptir ve zamanla kullanım alanı genişleyecek ve önemi daha da artacaktır. Dünyadaki nüfus artışı, sanayileşmenin gelişmesi, alternatif enerji kaynağı arayışları, işlenmiş gıda ürünlerine olan talep artışlarının tümü mısıra olan talebi de arttıracaktır.

Kaynaklar

- Anonim. 2017a. Genel Bilgiler, Genel Coğrafya ve Yeryüzü Şekilleri. Konya Valiliği, <http://www.konya.gov.tr/genel-coğrafya-ve-yeryuzu-sekileri>, (Erişim Tarihi: 6 Şubat 2017).
- Anonim. 2017b. <http://www.feedplanetmagazine.com/dunya-misir-pazari-ve-son-durum/html>, (Erişim Tarihi: 16 Eylül 2017).
- Babaoğlu M. 2005. Mısır ve Tarım (<http://hayrabolutb.org.tr/media/ziraat/Misir-Tarimi-2.pdf>). Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Edirne.
- Benson GO, Pearce RB.1987. Corn Perspective and Culture, 1-31, Corn Chemistry and Technology, Watson, S.A. and Ramstad, P.E. (Eds.), American Association of Cereal Chemists, Inc., USA, Page 605.Berger J. 1962. Maize Production and the Manuring of Maize. Centre D’étude de L’azote, Geneva, Page 315.
- Dowswell RC, Palıwal RL, Cantrell RP. 1996. Maize in the Third World. Westview Press. Colorado, USA, Page 268.
- FAO. 2014. Food and Agriculture Organization of the United Nations, Environmental Performance of Animal Feeds Supply Chains: Guidelines For Quantification. Draft For Public Review. Available at: http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/benchmarking/docs/LEAP_Anima_feeds_DRAFT.pdf, (Erişim Tarihi: 4 Şubat 2017).
- Hububat Raporu. 2016. Türkiye Cumhuriyeti Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü, Ankara.
- IGC. 2017. International Grains Council, <http://www.igc.int/en/default.aspx>, Erişim Tarihi: 18 Haziran 2017).
- Jugenheimer RW. 1958. Hybrid Maize Breeding and Seed Production. FAO Agricultural Development Paper No:62, Rome. Page 369.
- Karadal F, Türk M. 2008. İşletmelerde Teknoloji Yönetiminin Geleceği. Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimleri Fakülte Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, Sayfa 59–71.
- Kılıçalp E, İnan A, Subaşı H. 2001. GAP’ın Diyarbakır İlindeki Tarıma Dayalı İmalat Sanayindeki Gelişme Sürecine Etkileri. II. GAP ve Sanayi Kongresi Bildiriler El Kitabı, Diyarbakır: TMMOB Makine Mühendisleri Odası, 29–30 Eylül 2001.
- Kırtok Y. 1998. Mısır; Üretimi ve Kullanımı. Kocaelik Basım ve Yayınevi, İstanbul, Sayfa 448.
- Kün E. 1985. Sıcak İklim Tahılları, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, No: 953, Ders Kitabı No: 257, Ankara, Sayfa 317.
- Mısır Raporu. 2016. TMMOB Türkiye Ziraat Mühendisleri Odası, http://www.zmo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=26263&tipi=17&sube=0, (Erişim tarihi: 23 Temmuz 2017).
- Özcan S. 2009. Modern Dünya’nın Vazgeçilmez Bitkisi Mısır: Genetiği Değiştirilmiş (Transgenetik) Mısırın Tarımsal Üretime Katkısı. Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi, Sayı 2, Cilt 2, Sayfa 1–34.
- Süzer S. 2017. Mısır Tarımı (<http://hayrabolutb.org.tr/media/ziraat/Misir-Tarimi.pdf>). Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü.
- Taşdan K. 2016. T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü, Mısır Durum / Tahmin (2016 / 2017) Yayın No: 280, ISBN: 978-605-9175-67-8.
- TÜİK. 2017. Türkiye İstatistik Kurumu, İstatistiksel Tablolara ve Dinamik Sorgulama, Bitkisel Üretim İstatistikleri, <https://biruni.tuik.gov.tr/bitkiselapp/bitkisel.zul>, (Erişim tarihi: 7 Haziran 2017).